

1. ВЪВЕДЕНИЕ

- 1.1. Наименование на специалността – Операционна и превързочна техника (за медицински сестри и акушерки)
- 1.2. Продължителност на обучението – 1 (една) година
- 1.3. Изисквано базово образование за допускане до обучение – образователно-квалификационна степен „бакалавър” от професионално направление „Здравни грижи” по специалности „медицинска сестра” и „акушерка”
- 1.4. Общи положения

Подготовката е практическа и теоретична и обхваща всички основни раздели на специалността. По време на специализацията си, специализантите полагат колоквиуми по теоретичните дисциплини и стажове. Резултатите се отразяват в Книжка на специализанта.

2. ДЕФИНИЦИЯ НА СПЕЦИАЛНОСТТА, КОМПЕТЕНЦИИ И УМЕНИЯ -

Притежава специфични теоретични знания и практически умения и може да ги прилага по време на различни хирургични интервенции
Организира и ръководи сестринските грижи в операционен блок и превързочна, в зависимост от наличните човешки и материални ресурси
Участва при осигуряване сигурността на пациента и екипа
Прилага специфични хигиенни грижи
Участва в обучението на стажант-сестрите и новоназначените сестри
Прилага резултатите от научните изследвания в областта на сестринските грижи в практиката си

3. ЦЕЛ НА ОБУЧЕНИЕТО –

В края на обучението си специализиращите трябва:

- да са придобили специфични знания и умения за работа в операционен блок и превързочна
- да упражняват дейностите на циркулираща, инструментираща и асистираща операционна и превързочна сестра
- да организират противоепидемичния режим и профилактиката на вътреболничните инфекции в операционен блок и превързочна
- да участват при поемане отговорността за сигурността на пациента и екипа
- да организират снабдяването и поддържането на технологичната екипировка

4. ОБУЧЕНИЕ

- 4.1. Учебен план
  - 4.1.1. Теория:

4.1.1.1. Устройство, хигиена и организация на работата в операционен блок – 33ч.

4.1.1.2. Операционната сестра – законова рамка на длъжността и специфични дейности – 20ч.

4.1.1.3. Хирургични технологии – 33 ч.

4.1.1.4. Анестезиология – 8 ч.

4.1.1.5. Хирургични техники – 95 ч.

4.1.2. Практическа част – 293 ч.

4.1.2.1. Задължителни стажове – 7 седмици

4.1.2.2. Избираеми стажове - 2 седмици

4.2. Учебна програма

4.2.1. Теоретична част - **в пет модула**

I МОДУЛ

Устройство, хигиена и организация на работата в операционен блок – 33ч.

1. Представяне на операционния блок и локализацията му в болницата – 10 ч.

- хигиенни норми
- асептични зони и движение

2. Операционният блок като работна среда - 8 ч.

- персонал, администрация, хирургичен екип, планове и графици;
- управление на рисковете от пожар;
- рентгеново облъчване;
- рискове, свързани с употребата на анестетични газове.

3.Принципи на асептиката и антисептиката - 15 ч.

- вътреболнични инфекции
- управление на рисковете от ВБИ на оперативното поле
- методи на стерилизация и дезинфекция
- антисептици и дезинфектанти
- изследвания, извършвани по време на интервенция

II МОДУЛ

Операционната сестра – законова рамка на длъжността и специфични дейности – 20ч.

1. Основни принципи в работата на операционната сестра - 5 ч.

- професионална етика и деонтология
- законови и нормативни документи, касаещи професията
- сигурност на пациента и обслужващия екип

2. Дейности по време на периоперативния период - 8 ч.

1.1 Етапи

- предоперативен
- интeроперативен
- постоперативен

1.2 Права и задължения на:

- циркулираща сестра
- асистираща сестра
- инструментираща сестра

3. Управление на рисковете за пациента и операционния екип по време на хирургична интервенция - 3 ч.

4. Комуникативни техники в операционния блок - 2 ч.

5. Обучение на стажантите и персонала, съобразно развитието на техниката и хирургичните технологии – 2 ч.

III МОДУЛ

Хирургични технологии – 33 ч.

1. Оборудване – 15 ч.

1.1 Операционни маси и допълнения, улесняващи настаняването на пациента.

1.2 Осветление при операция.

1.3 Електронож.

1.4 Ултразвуков скалпел.

1.5 Лазер.

1.6 Видеоколона.

1.7 Микроскоп.

1.8 Артроскоп.

1.9 Рентгенови апарати, използвани при оперативни интервенции

1.10 Пневматичен маншет

2. Хирургични материали – 8 ч.

2.1 Хирургичен инструментариум

2.2 Ендоскопи

2.3 Лигатури

2.4 Щипки за механично зашиване

2.5 Хирургични мотори

2.6 Дренажни материали

3. Имплантанти, биоматериали и помощни материали – 2 ч.

3.1 Гръдни и сърдечно-съдови имплантанти

3.2 Ортопедични имплантанти и помощни материали

3.3 Имплантанти в интервенционалната радиология

4. Специфични сестрински технологии - 8 ч.
- 4.1 Миене на ръце
- 4.2 Обличане на хирургично облекло
- 4.3 Подготовка на хирургически набори и сетове

IV МОДУЛ

Анестезиология – 8 ч.

1. Видове анестезии
2. Анестезия в особени случаи – при спешност и амбулаторни условия
3. Спешни манипулации

V. МОДУЛ

Хирургични техники – 95 ч.

1. Коремна хирургия - 20 ч.
2. Ортопедия и травматология – 10 ч.
3. Гръдна и сърдечна хирургия – 10 ч.
4. Съдова хирургия – 5 ч.
5. Гинекология – 5 ч.
6. Урология – 10 ч.
7. Неврохирургия – 5 ч.
8. Детска хирургия – 5 ч.
9. УНГ - 5 ч.
10. Офталмология – 5 ч.
11. Лицево-челюстна и стоматологична хирургия – 3 ч.
12. Пластична и микрохирургия – 2 ч.
13. Ендокринна хирургия – 5 ч.
14. Амбулаторна хирургия

4.2.2. Практическа част – 293 ч

Провежда се в акредитирани лечебни заведения.

Програмата е отворена и създава възможности за модулиране на отделните компоненти, в зависимост от конкретните резултати и актуалните нужди на специалността.

Необходимият минимум проведени инструментирания при хирургични интервенции от специализиращите сестри за една година е както следва:

• Коремна хирургия	100 бр.
• Ортопедия и травматология	50 бр.
• Гръдна и сърдечна хирургия	15 бр.
• Неврохирургия	5 бр.
• Урология	10 бр.

ЗАДЪЛЖИТЕЛНИ СТАЖОВЕ - общо 7 седмици

1. Коремна хирургия - 2 седм.
2. Ортопедия и травматология - 2 седм.
3. Гръдна, кардиохирургия и съдова хирургия - 1 седм.
4. Неврохирургия - 1 седм.
5. Урология - 1 седм.

ИЗБИРАЕМИ СТАЖОВЕ - общо 2 седмици

1. Детска хирургия
2. Хирургия при ушно-носно-гърлени болести
3. Офталмология
4. Гинекология
5. Ендокринна хирургия
6. Пластична и микрохирургия
7. Лицево-челюстна и орална хирургия
8. Амбулаторна хирургия

4.3. Задължителни колоквиуми и график за полагането им

1. Коремна хирургия, Гинекология, Урология и Амбулаторна хирургия
2. Ортопедия и травматология и Неврохирургия
3. Гръдна и сърдечна хирургия, Съдова хирургия, Детска хирургия и Ендокринна хирургия
4. Хирургия при ушно-носно-гърлени болести, Офталмология, Лицево-челюстна и орална хирургия, Пластична и микрохирургия

5. КОНСПЕКТ ЗА ДЪРЖАВЕН ИЗПИТ ЗА ПРИДОБИВАНЕ НА СПЕЦИАЛНОСТ

1. Предоперативни сестрински грижи.
2. Следоперативни сестрински грижи.
3. Подготовка на превързочен материал, операционно бельо и облекло за стерилизация.
4. Хирургическа обработка на ръце и обличане на операционно облекло.
5. Хирургическия инструментариум - подготовка за стерилизация и съхранение. Подготовка на инструментална масичка за операция.
6. Обработка на асептична рана. Сваляне на конци.
7. Обработка на септична рана. Дренажна система.
8. Десмургия. Правила.
9. Видове превръзки.
10. Инструментариум и оперативна техника с коремни операции.
11. Инструментариум и оперативна техника с гръдни операции.
12. Инструментариум и оперативна техника с жлъчно-чернодробни операции.

13. Инструментариум и оперативна техника с операции на сърдечно-съдовата система.
14. Инструментариум и оперативна техника с урологични операции.
15. Инструментариум и оперативна техника с гинекологични операции.
16. Инструментариум и оперативна техника с неврохирургични операции.
17. Инструментариум и оперативна техника с травматологични операции. Ендопротезиране.
18. Инструментариум и оперативна техника при биопсия.
19. Участие на медицинската сестра при ендоскопски операции.
20. Участие на медицинската сестра при пациенти с трансплантация на органи. Провеждане на антикоагулантна и имуносупресорна терапия.

Литература за подготовка

1. Оперативна и превързочна техника – Учебник за операционни медицински сестри, Радев, Д., Горекс Прес – София, 2001.
2. Йорданов, Й. и колектив – „Интензивни грижи”, - София, 1999.
3. Грижи за болния и сестринска техника, проф. Белоев, София, АРСО, 2000
4. Проф. д-р Атанасов, А. – Хирургични болести за медицинските колежи – издателство “Знание” – 2001.